

~~23.897~~

7

CORVINA

1

A MAGYAR KÖNYVKERESKEDŐK EGYLETÉNEK KÖZLÖNYE

7440

SZERKESZTI:

AIGNER LAJOS

VII. ÉVFOLYAM

BUDAPEST

PALLAS RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KÖNYVNYOMDÁJA

1884

T A R T A L O M.

I. Hivatalos rész.

A választmány jegyzőkönyvei	23, 54, 82, 86, 131
A közgyűlés jegyzőkönyve	90, 94, 98

II. Nemhivatalos rész.

Ujévi elmélkedés, <i>Dongótól</i>	2
Anthologia-harc: I. A karácsonyi könyvpiac, <i>Ifj. Ábrányi Kornéltól</i>	2
" " II. Méhner Vilmos nyilatkozata	6
" " III. Á. K. nyilatkozata	19
" " IV. Egy-két szó az írói tulajdonjogról	19, 23
Meister Martin, <i>Spectator</i> II.	10
Könyvfelfoglalás	11
A Russel-féle Gesamt-Verlags-Katalog, <i>Sennovitz Adolftól</i>	14
Nyílt válasz Sennovitz Adolf urnak, <i>Kiszlíngstein Sándortól</i>	18
A hírlapbélyeg	26
Szerény kérelem a t. kiadó urakhoz	27
A könyvek kölcsönzése	27
A Jóny Tódor-féle könyvtár, <i>Ferenczi Bernáttól</i>	30
Az írói tulajdonjog és a kölcsönkönyvtárak	31
Az írói és művészi tulajdonjog	34
A magyar hírlapirodalom 1884-ben	35
A hazai hírlapirodalomról	38
Hogyan készülnek a nagy napilapok	39, 42
A spanyol könyvtárak. <i>Z. S.-tól</i>	47
A magyar könyvkereskedelem kezdetei, <i>Abel Jenő után Z. S.</i>	47, 49, 55, 127, 142
Russel egyetemes könyvjegyzéke, <i>Kiszlíngstein Sándortól</i>	51
A vidék olvasmánya, <i>Szana Tamástól</i>	58
Petrik Géza könyvészete. <i>Kiszlíngstein Sándortól</i>	62
Könyvészetünkről, <i>Petrik Gézától</i>	66
A hírlapbélyegről, <i>Várnai L.-tól</i>	67
Ministerielle Subvention	67
Az osztrák-magyar monarchia írásban és képen	70, 74
Könyvkereskedői műszavak	75, 111, 116, 119
Üzleti szabályzatok	78, 82
Deutsche Schandliteratur in Ungarn	83
Ueber Schandliteratur, <i>Spectator</i> II.	86
Néhány észrevétel az üzleti szabályok ügyében, <i>Ferenczi Bernáttól</i>	95
Stolp Károly Oszkár, <i>Aliquis-tól</i>	110
Csáthy úr 5%-os ajánlata	114
Geibel Károly, <i>Aliquis-tól</i>	118
Ad vocem Csáthy úr 5%-os ajánlata, <i>ifj. Csáthy Károlytól</i>	119
Antiquar-könyvjegyzékek	119
Elmélkedések a könyvkereskedők gyűlése fölött, <i>Székely Simontól</i>	122
<i>Révai Samu</i> válasza	122
Viszontválasz, <i>Székely Simontól</i>	127
A mi érdekeink, <i>Leitner Nándortól</i>	135
Az üzleti szabályzatokhoz, <i>Nádor Gyulától</i>	138
Gombássy Imre más életpályára lép, <i>Lévától</i>	139
Haladjunk! <i>S. M.-tól</i>	143

III. Vegyes közlemények.

A „Csak szorosán“ egylet férfiestéje	7
" " " " közgyűlése	15
" " " " kirándulása	84

Könyvészet (minden számban). — Kisebb közlemények (majd minden számban). — Hirdetések (minden számban).

MEGJELENIK
den hó 10, 20 és 30-án.

egyet tagjai ingyen kapják.

Ár: 3-hasábú petitsoron-
tagoknak 3 kr., nem tagok-
nak 5 kr.

CORVINA.

A „CORVINA“-nak

szánt kéziratok (cikkek és hi-
detések) Aigner Lajos-hoz,
Budapest, (váci-utca I. sz.)
küldendők.

A MAGYAR KÖNYVKERESKEDŐK EGYLETÉNEK KÖZLÖNYE.

VII. évfolyam.

BUDAPEST, 1884. január 10.

1. szám.

Ujjonnan megjelent könyvek*)

Magyar nyelven.

Athenaeum r.-társulat Budapest.

- Hunfalvy János dr. egyetemes földrajza. I. kötet. Dél-Európa. Különös tekintettel a néprajzi viszonyokra. Bpest, 1884. (N. 8-r. IV, 767 l.) 5 frt.
- Paedagogiai encyclopaedia különös tekintettel a népköztetésre. Szerk. Verédy Károly. 2-ik füzet. Bpest, 1884. (8-r. 49—96 l.) 30 kr.
- Salamon Ferencz. A honfoglalás éve. Budapest, 1883. (N. 8-r. 48 l.) 50 kr.
- Sphinx. Vad-virág és kerti virág. Nehány elszórt levél. Franciaából. Bpest, 1884. (N. 8 r, 91 l.) 40 kr.

Bakcsi Imre M.-Vásárhelytt.

- mlékkönyv. Szerkesztette és kiadta Szentimrei Farkas Dániel. M.-Vásárhely, 1883. (K. 8-r. 126 l.) Bizom. 60 kr.

A „Budapesti Hírlap“ kiadóhiv. Budapest.

- Rákosi Jenő. A szerelem iskolája. Színmű öt felvonásban. Kézirat gyanánt. Bpest, 1883. (8-r. 62 l.) 50 kr.
- Ida. Vigjáték négy felvonásban. Kézirat gyanánt. Budapest, 1883. (8-r. 90 l.) 50 kr.
- Szélháziak. Énekes és táncos bohóság három felvonásban. Kézirat gyanánt. Bpest, 1883. (8-r. 85 l.) 50 kr.

„Csak szorosan“ egyesület Budapest.

- Alapszabályai, a budapesti könyvkereskedő-segédék „Csak szorosan“ című egyesületének —. Bpest, 1884. (32 r. 16 l.)

Franklin-társulat Budapest.

- Budapesti szemle. A magyar tud. akadémia megbízásából szerkeszti Gyulai Pál. 85. számn. 1884. Január. Bpest, 1884. (N. 8-r. 160 l.) 1 frt.

Horovitz Adolf Nagyszombatban.

- Szirmai-Kún-féle magyar nyelv képzőiskola gyakorlati példákban. Olvasás, nyelvtan és fogalmazás egyközpontú körökben. Tót tannyelvű népiskolák számára átdolgozta Rizer Lajos. I. és 2-ik füzet. Nagyszombat. 1883. (K. 8-r. 52, 56 l.) Füzetje 15 kr.
- Ugyanaz. 3 ik füzet. Nagyszombat, 1883. (K. 8-r. 69 l.) 20 kr.

Knoll Károly Budapest.

- Történelmi tár. Évnyegyed folyóirat. Kiadja a magyar történelmi társulat közvetítése mellett a m. tud. akadémia történelmi bizottsága. 1884-diki évfolyam. 1-ső füzet. (Január-Márczius.) Bpest, 1884. (N. 8-r. 208 l.) Bizom. 1 frt 30 kr.

*) Könyvészetünk minél teljesebbé tétele végett felkértem a t. kiadók, hogy kiadványaik egy-egy példányát megjelölés után azonnal, a „Csak szorosan“-egyesület címe alatt beküldeni sziveskedjenek.

Lampel Róbert (Wodianer F.) Budapest.

- Lederer Ábrahám. A tanító teendője az egy tanítóval bíró izr. népiskolában. Hely és év nélkül. (N. 8-r. 12 l.) Bizom. 10 kr.
- A testi büntetés a családban és az iskolában. (Külön lenyomat a „Nemzeti nőnevelés“-ből.) Bpest, 1884. (N. 8-r. 40 l.) Bizom. 20 kr.
- Noéi Károly. Francia nyelvtan. Módszeres tanmenet iskolai és magánhasználatra. Magyarra átírta Sasváry László. 4-ik bőv. kiad. Bpest, 1884. (8-r. 354, IV l.) vkötb. 1 frt 80 kr.
- Törvények. 1883. évi — gyűjteménye. Jegyzetekkel és magyarázatokkal. III. füzet. XXX—LXIV. t.-cz. Bpest, 1883. (16-r. 321—548 l.) ?

M. k. Postaigazgatóság Budapest.

- Árjegyzéke. A bel- és külföldi hírlapok és folyóiratok — 1884. évre. Kiadja a m. kir. Postaigazgatás. Bpest, 1884. (N. 8-r. II, 84 l.)

Ráth Mór Budapest.

- Arany János összes munkái. 15-ik füzet. Budapest, 1883. (8-r. IV. köt. 193—320 l.) 60 kr.
- Ugyanaz diszkiadásban. Budapest, 1883. (N. 8-r. IV. köt. 193—320 l.) 1 frt.
- Törvényezikkek, 1883-ik évi országgyűlési. IV-ik füzet. — LXV—LXVI. Bpest, 1883. (16-r. 757—776, VII l.) 20 kr.
- Ugyanaz. Bpest, 1883. (N. 8-r. 355—363, V l.) 20 kr.
- Ugyanaz teljes. Bpest, 1883. (N. 8-r. V, 363 l.) 2 frt 40 kr. vkötés 3 frt 20 kr.
- Ugyanaz teljes. Bpest, 1883. (16-r. VII, 777 lap.) 2 frt 40 kr. vászonkötés 3 frt 20 kr.

Szerző saját kiadásában.

- Győrffy József. Ujabb költemények. I-ső kötet. Torda, 1883. (12-r. 153, V l.) Szerző. ?

Idegen nyelven.

Horovitz Adolf Nagyszombatban.

- Hoffmann Frant. Dobrosrdéčny a bez srdca. V. Trnave, 1883. (K. 8-r. 168 l. és 4 kép) pkötés 50 kr.
- Matzenauer F. Otto. Stručná mluvnica slovenského jazyka pre skolu a dom. V. Trnave, 1883. (8-r. 28 lap) 15 kr.
- Nemecká mluvnica a evicenia v rozmluvách pre počiatočne skoly. I. rész. V. Trnave, 1884. (8-r. 48 lap) 20 kr.
- Ugyanaz II. rész. (8-r. 42 lap) 20 kr.
- XX. elánok zákona zr 1883 o pol'ovačkách a XXIII elánok zákona zr 1883 o puskovej a pol'ovnej dani. Svysretlivkami a poznámkami. V. Trnave, 1883. (8-r. 28 lap.) Ára?

Zeneművek.

Táborszky és Parsch Budapest.

- Herzenberger István. „Turi Boreca“ Gerő Károly eredeti népszövegének közkeletű dalai. Tíz dal énekhangra zongora kísérettel, vagy zongorára külön alkalmazva 1 frt 50 kr.

Ismét eltűnt egy év a mulandóság tengerébe s ezzel haladunk tovább a titokzatos jövőbe.

A kinek jó bevételei voltak, az édesen emlékszik rá vissza, s szívesen kezd a fásasztó leszámolási munkához és a közeledő husvétii vásárkor pontosan fizeti a járandóságot az eladott könyvekért. De a mai viszonyok között — amidőn nemcsak a kiadók iparkodnak előnyös ajánlatokkal közvetlen összeköttetésbe lépni a nagy közönséggel, nyújtván neki oly előnyöket, aminőket egy solidan dolgozó könyvkereskedés nem tehet: de számosan a szerzők magok is reá tukmálják műveiket — nem sokan lesznek oly szerencsés helyzetben.

Volt idő, még nem is oly nagyon régen: Vas Gereben egyik művében olvasható a többi közt, hogy két magyar ember Bécs városának utcáin sétálgatva, a már akkor is nagy raktárral bíró könyves boltok díszes kirakatait szemlélve sóhajtván kérdezték egymástól: „vajon mikor lesz nálunk ilyen nagy csarnok tele magyar könyvekkel?”

Immár megéltük azt az időt, hogy vannak oly nagyszabású könyvkiadó vállalataink, melyeknek nagy terjedelmű raktáraiban több százezer forint értékű könyv porladozik.

Van az egész országban mintegy 160 rendszeres könyvkereskedés, mely készséggel közvetíti a magyar szellem terményeinek terjesztését. S valóban örvendünk, hogy annyi szép mű került a könyvpiacra a múlt évben is.

Azonban nyujtsunk módot a könyvkereskedelemnek, hogy sikerrel működhessék.

A kiadó urak legfőbb gondja, hogy kiadványaiukat első sorban az újságoknak megküldjék, kik azután azonnal hirdetik a mű megjelenését a közönségnek.

Míg a könyvvarus — nem lévén ideje a hazai lapokat sorra böngészni — legtöbb esetben csak akkor veheti tudomásul a mű megjelenését, ha 4—6 hét mulván megkapja 5—10 példányban: amidőn az iránta érdeklődők meg is szerezték azt közvetlen a kiadótól.

Ezen okvetlen segíteni kellene, oly módon, hogy az újdonságok (néha ódonságok) rendelés nélküli szétküldése egészen beszüntetendő lenne.

S e helyett értesitenék a kiadók a könyvvarusokat idejekorán a mű megjelenése előtt, hogy aztán megrendelhetnék saját akaratuk és belátásuk szerint, ha szükséges postán is. Ily módon kevesebb költséggel több eredményt érünk el.

Nem hagyhatom említés nélkül, hogy a vidéki könyvvarusok rendeléseinek, a kiadók általi gyors és pontos eszközlése sok kívánni valót hagy hátra.

A közönség ma már azzal is alig elégszik meg, ha harmadnapra ígérjük a kívánt könyvet. Pedig ritka esetben jön meg a fővárosból egy postafordultával rendelt könyv harmadnapra.

Már pedig a könyvkiadók egyik legfőbb elárusítója a könyvvarus lévén; ezzel nem szabadna ilyen mostohán bánni.

Azonban bizzunk a jövőben: „majd jöni fog egy jobb kor“, ezt óhajtja is

Dongó.

I. A karácsonyi könyvpiac.*)

A karácsony ma már nemcsak ünnep, hanem ivad. A vásárok ivadja. S az, hogy miért az április Szent-György hava, miért a szeptember Szent Mihály hava, az egyik sem olyan világos, mint az, hogy miért a december a karácsony hava. Mert amint a december beköszönt, már a Mikulás nem egyéb, mint a kis karácsonyi előjáték. Aztán pedig az egész hónapban az ember nem mehet végig olyan boltkirakatok előtt, mely a karácsonyra már előre ne figyelmeztetné. Diszmnű, ékszer, illatszer, játékszer, fűszer, szappan, bádogos, cukrász és még a hány bolt, mind a karácsonyból akar meggazdagodni. Minden boltkirakat előtt ott átesorog állandóan egy csomó ember, s ha másképp nem, hát a szemével vásárolja tüvegen keresztül azt, amire pénze nincs. És istenem! ilyenkor még a könyvkiakatok előtt is emberek álldogálnak! A könyvkiakatok előtt, melyekben nem gyémánt gyűrűk, arany karperecek, bronz gyertyatartók, porcellán vázák, bábok, ólom katonák stb. vannak kitéve, hanem könyvek. Könyvek, melyeket Magyarországon az emberek legjobb esetben csak kölcsön vesznek, de meg nem vesznek. Szegény magyar irodalom! Hát igaz volna, hogy még neked is használhat a karácsony? Igaz volna, hogy az emberek karácsonykor még könyveket is vesznek? — Ugy van! Bármily hihetetlen, de mégis igaz. — Karácsony körül jobban fogynak a könyvek, mint egyébkor egész esztendőben. De érthető is. — Hisz ilyenkor az emberek nem maguknak veszik a könyvet, hanem másnak. — S nem mint könyvet veszik, hanem mint karácsonyi ajándékot. Veszik a borítékot a szalon-asztal számára — borítéknak. Elegáns és olcsó. Innen van, hogy karácsony felé mindig megélénkül a könyvpiac. Új könyvek jelennek meg, s ezek közt sok olyan, melyeknél legfőbb a pompás diszkötés. S természetesen a költői munkák, azok játszanak ilyenkor legnagyobb szerepet. A költői munkák, melyek egyébkor legjobban elvannak hagyatva. De hát karácsonyi ajándéknak csak nem adhat valaki szakácskönyvet! Nem is. — Legjobban illik a szép kötéshez a vers. És minden tulzás nélkül mondva, sok ezerre megy számuk ama versköteteknek, melyek karácsonykor vételre kerülnek. Sok ezerre? — De hát hogyan lehet akkor, hogy mégis oly kevés még a jeles költők műveiből is a több kiadás? Hogy van az, hogy Tompa, Eötvös, Lévy költeményeiből harmadik kiadás még ma sincs? Ez olyan kérdés, melynél érdemes és talán alkalmoszerű is egy kissé időzni. Mert az mégis csak különös, hogy karácsonykor a költői munkák minden évben ezer számra kelnek, s maguk a költők mégis szegények maradnak. S nemcsak a költők maradnak szegények, hanem még a költészet irodalma sem gazdagodik. Pedig ilyen foku pártolása a költői munkáknak, mint amilyen a karácsonyi időkben szokásos, méltán adhatna buzdítást a költőknek, s bizalmat a kiadóknak. És ha minden országban e három tényezőtől függ a költészet irodalmának virágzása, csak minálunk ne függene tőle?

**

*) A „Pesti Napló“-ból visszük át e cikket, és a reá adott választ.

De hát a szédelgés! a szédelgés! Az mindennek a megölője. A szédelgés az, mely megteremté az irodalomban is a szellemrablást. És ez a szellemrablás üzi orgiáját minden évben a karácsonyi könyvpiacson. Évek óta tart ez nemcsak büntetlenül, hanem bántatlanul is. És nemcsak bántatlanul, hanem még buzdítva, pártolva, fölmagasztalva. Menjünk azonnal in medias res. Kérdezük meg akármelyik kiadót, hogy minő költői művek kelnek leginkább a karácsonyi könyvpiacson? s a felelet az lesz, hogy: az anthológiák és khresztomatiák. Ezért van, hogy ezek, miután biztossá üzlet tárgyai, az utóbbi években gomba módra elszaporodtak. S a mi néhány évtized előtt még csak abúzus volt, ma már nyíltan üzött fosztogatás. Bolond az a kiadó, a ki valamelyik jeles költőnek megveszi költeményeit! — Miért vegye meg? Ha megveszi, bizonyosan jó áron kell a tulajdonjogot megfizetnie. Ha pedig nem veszi meg, akkor eltulajdoníthatja — ingyen. Adjon ki anthológiát vagy khresztomatiát! — És a legjobb verseket, melyek még meg sem jelentek kötetekben, hanem csak az időszaki lapokban, egyszerűen nyírja ki és gyűjtse össze. Nevezze „Nemzeti lantnak, vagy „Költők lugásának“, — és a legszebb költemények egész tömegéhez ingyen jutott! — Aztán küldje be ezt szép diszkötésben a lapokba, és legyen nyugodt! — a lapok még meg is dicsérik, sőt a közönség figyelmébe fogják ajánlani. A közönség pedig, mikor ezeket megveszi, azt hiszi, hogy támogatja a költőket. Pedig tudja a tisztelt publikum, hogy mit tesz ezzel? Azt teszi, hogy a magyar költőket tönkre teszi, és az ő rovásukra fölgazdagítja a kalózokat. És így megy ez minálunk nem évek, hanem évtizedek óta. Mert minálunk a törvényhozás az írói és kiadói tulajdonjog szabályozására 17 esztendő alatt nem tett semmit. Megmaradt az országbírói értekezlet álláspontján és kijelenté, hogy „az ész szüleményei ünnepélyesen a törvény oltalma alá helyeztetnek.“ De hol van az a törvény, mely megoltalmazná azokat? — A bíró ilyen törvényeket nem ismer és a bíró csak a szokást fogadja el ily esetekben mérvadónak. S mi a szokás? A szokás az, hogy az ész szüleményei bitang jószágának tekintessenek, melyekhez mindenki hozzá nyúlhat. Ha valaki egy csirkét vagy egy kanalat ellop, bezárják, megbüntetik érte. De ha valaki egy költőnek fele munkáját, vagy műveinek legszebb gyöngyeit ellopja, az pénzt és dicséretet kap érte. Ez a szokás! Zsir, szalonna, disznóhus, subick, patkányméreg, mind, mind védve vannak a tulajdonjogi törvények által: csak a szellem, a költészet, mely a legfinomabb, a legnemesebb, és a legérzékenyebb, csak az van kidobva közpördának!

* * *

A sok botránnyos merénylet közül vegyünk például csak egyet. Egy kiadó, (mert ma már minden könyvkötő annak nevezi magát) kiad 600, mond hatszáz magyar nemzeti dalt. Ebből a 600 nemzeti dalból nem vett meg egyetlen egyet sem, hanem csak — elveszi. E 600 nemzeti dalból, mondjuk, joga van kétszázhoz. Mert kétszáz vers származik olyan költőktől, a kiknek halála óta letelt a 32 év. S így műveik jog szerint köztulajdonba mentek át. Amde akkor is marad 400 költemény, melynek fölhasználása egyenesen tulajdonsértés. Már most vegyük a költők közül például Arany Jánost. Arany János kisebb költeményei közt legértékesebbek a balladák. Gyulai Pál

azt mondja: „Arany költeményeinek legfőbb ereje balladáiban nyilvánul.“ Beöthy Zsolt azt mondja: „Arany talán sehol sem nagyobb, mint balladáiban.“ A közönség is érzi és tudja ezt. És keresi Arany balladáit. Birni akarja, és hogy bírassa is, ugyan mit vesz meg? Arany János költeményeit? Oh nem! Hanem megveszi a „600 nemzeti dalt.“ Megveszi, noha ebben Arany balladái mellett az Offenbach-féle kedvelt operette-áriákat is meg fogja találni. Amde hogy az olvasó milyen társaságban kapja meg Arany balladáit, az neki mindegy. A fődolog rá nézve az, hogy olcsóbb áron jut hozzá, mint ha Arany összes költeményeit venné meg. És célját el is éri. Mert Arany János összes kisebb költeményei tesznek a Ráth Mór kiadásában 19 ívet, — s ebből a 19 ívből a 600 nemzeti dalban szóról-szóra le van nyomtatva hat iv. S e hat ivben Arany-nak összes balladái. És Ráth Mór, a ki Arany Jánosnak életében kifizetett közel 20 ezer forintot, s a ki Arany János halála után tíz ezer forintért vette meg a családtól Arany összes műveinek kiadási jogát, akinek újabb 30 ezer forintjába kerül a legújabb kiadás: — Ráth Mór várhat, míg az általa kiadott művekből új kiadást rendezhet, Mehner könyvkötő ur ellenben a 600 nemzeti dalból pár év lefolyása alatt már a 3ik kiadást rendezi, és időközben házakat vásárol. És az emberek meg vannak elégedve előzékeny, szívélyes modorával: míg ellenben csodálkoznak azon, hogy Ráth Mór annyira ideges, hogy gyakran beszélni sem tanácsos vele.

* * *

Pedig, ha már Ráth Mórról van szó, a ki 26 év alatt a magyar költőknek vagy jogutódainak közel egy fél millió forintot fizetett ki írói tiszteletdíjak fejében, — ha már ő róla van szó, bizony nem az a csoda, hogy ennyire ideges, hanem az a csoda, hogy még idegesebb nem lett. Mert a megkárosított költők után a megkárosításban rögtön ő következik. Kiadta Eötvös, Arany, Vörösmarty, Horváth Mihály, Tompa Mihály, Tóth Kálmán költeményeit, — de nála el sem fogyott az első kiadás, mikor az anthologia- és khresztomatia-gyártók már szétszedték és közvagyonná tették. És nemcsak az anthologia- és khresztomatia-gyártók garázdálkodnak így, hanem utánuk nyargalnak már az iskolakönyvek kompilátorai is. Vannak iskolai olvasókönyvek, melyekben Horváth Mihályból szóról-szóra ki van nyomtatva hét iv. Összefér-e vajon ez a „tanítás és a közhasznú célok“ természetével? És az ilyen iskolakönyvekből évenként 5 - 6000 példány kél el, mert még a kormány is ajánlja. Horváth Mihály művei pedig Ráth Mór boltjában hevernek. S így Ráth Mór, a ki ambíciójának tartja, hogy a jelesebb költői és irodalmi műveket tisztességes uton kiadja, Ráth Mór a szó szoros értelmében balek, a ki fölött a könyvkötő „kiadók“ gunyosan nevetnek. De nemcsak fölötté nevetnek, hanem a szerencsétlen magyar poéták fölött is, akik évenként szép jövedelmet huzhatnának költői munkáik után, és szép örökséget hagyhatnának gyermekeikre, ha műveiket már életükben nem tették volna közvagyonná az irodalom spekuláns parazitái. Amde így azt a pénzt, a mit ők a szegény költőktől elvonnak, maguk teszik zsebre. És a napi sajtóban még meg is dicsértetnek érte! — Ha pedig valaki pört indítana ellenük, a bíró kénytelen volna elutasítani a panaszlót. Mert hisz a mit a panaszolt fél cselekedett, az nem bűn, hanem szo-

kás! És így sűrűn egymást követik: a „600 nemzeti dal“, „Babérok“, „Költők lugasa“, „Virágos kert“ — s egyikben sincs kevesebb 500 költeménynél. Pompás diszkötésben, „dusan meg vannak aranyozva“, — leverik a karácsonyi könyvpiacon a többi költői műveket. Nos! hát nem igazi ázsiai állapotok-e ezek? Van-e ehhez hasonló az egész világon?

* *

Nincs. Mert még a barbár Muszkaországban is korbács- és deportációval büntetnek azokat, akik szellemi tulajdont ily módon elbitorolnak. — 1857. május 7-én kelt az az ukáz, és még ma is érvényben van, Franciaországban pedig annyira meg a védelem, hogy az utánnyomást a közzéadó ex officio üldözni köteles. S a legkisebb büntetés, hogy a jogbitorló a jogosult kiadónak az eredeti jogosult kiadásból 3000 példánynak az árát fizesse meg. Angliában már Anna királyné idejében nagy pénzbüntetéssel sújtották az ily jogbitorlót; ugyszintén Németországban. — Pénzbüntetéssel sújtja a készen levő magyar törvényjavaslat is. Csakhogy e javaslat már évek óta készen van, és még sem lett belőle törvény. De ha a törvény lesz is, már nem segíthet az eddigi visszaéléseken, mert a törvényeknek visszaható erejük nincs. Ezeket csak a sajtó és a közönség segíthetne. A sajtó azzal, hogy ne magasztalná, a közönség azzal, hogy ne vásárolná! — Nem azt akarjuk ezzel mondani, hogy ne vásároljon semmiféle anthológiát, se semmiféle khresztomtiát. Minden országban léteznek ezek, s pártolásra is érde-

mesek. Mert főként az illusztrációkra, vagyis a művészeti célokra vannak alapítva. Nálunk is vannak olyanok érdemesek a dicséretre és a pártolásra. De az ilyen vállalkozások rendesen oly kiadók kezében vannak, kik nemcsak a költők, hanem a jogosult kiadók tulajdonjogát is tiszteletben tartják. De nem az olyanok, akik minden megkérdés nélkül Vörösmartyból 65 oldalt, Aranyból 46 oldalt, Tompából 48 oldalt tartalmaznak, nem is említve Lévayt, Gyulait, Vajdát, Tóth Kálmánt, Szász Károlyt stb., kik mind vagy élnek, vagy jogos örökösökkel bírnak, kikre nézve tehát nem közönyös, hogy a munkáik után járó hasznót illetéktelen spekulánsok tegyék zsebre. Mert míg egy jogállamban az, hogy — s itt megint Ráth Mórra kell hivatkoznunk — egy kiadó egy fél millió forintot fizet ki írói tiszteletdíjak fejében, határozott tőke beruházás lenne minálunk majdnem tőke-pazarlás. S a ki netalán nemes ambícióból kötelességének tartaná, monumentális kiadást rendezni valamelyik nagy költő műveiből biztos bukásnak teszi ki vállalatát. Így nem esoda, ha a kiadók visszautasítják a költőket, ha műveiket kiadásra ajánlják fel. Mert hisz minden költő úgy van, hogy nem minden verse egyforma szép, csak a legszebbek azok, melyeknek kedvéért a közönség a többi is megveszi. S ha már most a legszebbeket közvagyonná teszik az anthologia-gyártók, bizony a többi a bolti por eheti meg. Ime csak egyik oldala a magyar költői irodalom visszás és szomorú helyzetének!

Ifj. Ábrányi Kornél.

H I R D E T É S E K.

Özv. Seiler Henrikné

könyvkereskedése Szombathelyen keres:

1 Grünwald, közigazgatási kézikönyv
3 kötet.
237.

Kiadásomban megjelent és december hó elején — hitelt érdemlő minden könyvárusnak — megküldetük:

A rendőri törvénykezés kézikönyve.

A közigazgatási hatóságok körébe utalt büntetendő cselekményekre s az azokban követendő eljárásra vonatkozó törvények — és rendeletekből összeállította s jegyzetekkel ellátta: **Molnár László** nagy 8-adrétfű 224 lap és I - VIII. Ara fűzve 2 frt. — Félvászonkötésben 2 frt 50 kr. Bizományba vagy szoros számlára rendelt példányokat 25% -tólival, készpénzfizetés mellett 33 $\frac{1}{3}$ % -tólival expedíciók. Kötött példányokat bizományba nem adhatok.

E hézagot pótló és a maga nemében egyedül álló gyakorlati kézikönyvet egyszerű felmutatásra megveszi minden közigazgatási tisztviselő, rendőrkapitány, községi előljáró; jegyző stb., sőt a csend-

őrség tisztjei és a legénység is. Egy-két példánynak folytonosan raktáron tartása által, kockázat nélkül bizvást szép eredményt képes ki-ki elérni.

Veszprém. 1883. nov. 29.

KRAUSZ ARMIN.

219. 3 3.

Zur selbstständigen Leitung meiner Buch-, Musik- und Papierhandlung suche ich einen nicht zu jungen Gehilfen, welcher im Verkehr mit dem Publikum geübt ist und der deutschen und ungar. Sprache mächtig sein muss.

Herren, welche in Geschäften mit Druckerei verbunden thätig waren, werden bevorzugt.

Off. mit Zeugnissen, Photogr. und Gehaltsansprüchen erbeten.

Igló.
236.

J. SCHMIDT.

Klökner Péter Székesfehérvárott

keres és ajánlatokat közvetlen postán kér:

1 Nagy Iván, Magyarország családai pótkötet. (Ráth.)
235.

Kérelem!

A t. kiadó urakat felkérem, miszerint ezentul nekem régiebb kiadmányaimból megrendelés nélkül küldeni semmit se méltóztassanak! Azon esetben, hogyha e kérelmem figyelmen kívül hagyatnék, kénytelenítve leszek a küldötteteket a költségek felszámítása mellett visszaküldeni.

Eger, 1883. dec.

Alázatos szolgálja

SZOLCSÁNYI GYULA.

227. 3—3.

Bitten gefl. umgehende Remission aller auf Lager befindlichen Exemplare von:

Kodolányi

Gazdasági zsebnaptár 1884.

Ügyvédi und Orvosi zsebnaptár bitten einstweilen auf Lager zu behalten.

Budapest, 31. December 1883.

EGGENBERGER'sche Buchhandlung
(Hoffmann & Molnár).

234.